

بررسی رابطه بین حق الزحمه حسابرس و تمرکز بازار حسابرسی با سازگاری بازار حسابرسی با توجه به نقش تعدیل گر سهم بازار

سیده شیرین شریعت^۱

^۱ کارشناسی ارشد حسابرسی، گروه علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران، shirin_shariat@yahoo.com

چکیده - در پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین حق الزحمه حسابرس و تمرکز بازار حسابرسی با سازگاری بازار حسابرسی با توجه به نقش تعدیل گر سهم بازار در بین شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شده است. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده ها در گروه پژوهش های توصیفی - همبستگی قرار دارد. هم چنین، به منظور انتخاب حجم نمونه از روش نمونه گیری حذف سیستماتیک (غربالگری) استفاده شد که با توجه به شروط در نظر گرفته شده، در نهایت ۱۷۱ شرکت در دوره زمانی ۸ ساله بین سال های ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹ (در مجموع ۱۳۶۸ سال-شرکت) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. برای بررسی فرضیه ها از روش های مربوط به رگرسیون چندمتغیره و با استفاده از روش رگرسیون لجستیک بهره گرفته شده است. نتایج به دست آمده در این مطالعه نشان می دهد بین حق الزحمه حسابرس و تمرکز بازار حسابرسی با سازگاری بازار حسابرسی با توجه به نقش تعدیل گر سهم بازار رابطه معناداری وجود ندارد. کلید واژه- حق الزحمه حسابرس، تمرکز بازار حسابرسی، سازگاری بازار حسابرسی، سهم بازار.

سیستم های گزارش دهی امیدوار هستند و در مقابل، حسابرسان به کسب سود محتمل از حسابرسی امیدوار هستند و حق الزحمه حسابرسی نتیجه به حداکثر رساندن مزایای هر دو طرف است (گونزالس سائز و لویز، ۲۰۱۵).

از سوی دیگر، طی دو دهه و نیم اخیر، ایران که دومین اقتصاد بزرگ منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا محسوب می شود به منظور احیای اقتصاد خود که بر اثر تحریم های مداوم بین المللی در رکود شدید به سر می برد، سعی در جذب سرمایه گذاری خارجی داشته است. در واقع از اوایل دهه نود میلادی دولت سعی داشته سیاست های اقتصاد لیبرال را اجرا کند، صنایع ملی را خصوصی سازی کند و بسیاری اصلاحات ساختاری را کلید زده است. استانداردهای بین المللی حسابداری، در میان سایر مقیاس ها، بعنوان بخشی از برنامه های اصلاح ساختاری دولت ایران با اصلاحاتی معرفی شده است. این استانداردها به شرکت های حسابداری محلی اجازه می دهند صورت های مالی شرکت های فهرست شده (که قبلاً منحصر به ادارات دولتی حسابرسی بودند) به منظور بهبود کیفیت و اعتبار گزارش دهی مالی راستی آزمایی کند. هرچند، ایران بر خلاف سایر کشورهای نوظهور به شرکت های حسابداری بین المللی (نظیر شرکت های Big-۴ و غیر آن ها) اجازه نداده که در این کشور فعالیت کنند. در عوض، برای تفکیک شرکت های حسابرسی

۱- مقدمه

سطح رقابت بازار به حضور تعداد زیادی از رقبای و میزان شباهت سهم آن ها در بازار بستگی دارد. این امر نشان می دهد چرا در بازارهای انحصاری که در آن گروهی از شرکت ها دارای سهم نسبتاً بالایی در بازار هستند، شرکت های پیش گام ترجیح می دهند به جای رقابت، با یکدیگر همکاری کنند. چنین توافقی هایی موجب می شود قدرت بازار در دست شرکت ها باشد؛ بنابراین، شرکت هایی که در چنین فضایی حضور دارند، تمام درآمد حاصل از حق انحصاری خود را دریافت می کنند. به منظور ارزیابی رابطه بین سطوح تمرکز بازار و هزینه ها، فرضیه همکاری به صورت تجربی در پروژه های مختلف مورد مطالعه قرار گرفت (مدوس، ۲۰۰۱). مقررات سهل گیرانه در بازار کار حسابرسی به شرکت های حسابرسی اجازه می دهد تا اهداف اقتصادی بیشتری را دنبال کنند و به جستجوی افزایش درآمد و کاهش هزینه در هر کار حسابرسی باشند (هلی و پالپو، ۲۰۰۳). تحت چنین شرایطی، حسابرسی موفق است که بتواند با توجه به ویژگی های واحد مورد مطالعه بهترین برآورد از حق الزحمه خود را داشته باشد تا علاوه بر حفظ کیفیت، آن را با حداقل هزینه اجرا کند. برای کاربران صورت های مالی، حق الزحمه های حسابرسی بازتابی از کیفیت حسابرسی هستند. کارفرمایان به کاهش هزینه